

lišily v závislosti na délce pobytu dětí, na typu zařízení i na podmínkách, které mají děti doma. Děti v odpovědích projevily dobrou znalost výše svého kapesného.

Ani odpovědi dětí nenaznačují významnější porušování jejich práv v zařízeních. Relativně vysoký počet kladných odpovědí na otázky týkající se omezení v návštěvách, vycházkách a v účasti na některých aktivitách zařízení souvisí zpravidla s udělovanými opatřeními ve výchově (viz tabulku č. 35 níže). Ze zjištění České školní inspekce však vyplývá, že **s opatřeními ve výchově jsou děti seznamovány často jen ústně, jejich udělení často není součástí spisu dětí, a není tedy možné ověřit, zda se k jejich uložení děti vyjádřily a s jakým závěrem.** Některá zařízení nerespektují práva dětí daná legislativou a podmiňují je dobrým hodnocením nebo stavem osobního konta. V některých případech dochází také k omezování vycházek či dovolenek stanovením podmínek, které jdou nad rámec právní normy.

Jak již bylo zmíněno, vzdělávání dětí s ukončenou povinnou školní docházkou ve středních školách se uskutečňuje jak ve školách, které jsou součástí stejného subjektu (v nich dramaticky převažuje nabídka oborů kategorie E, tedy oborů určených např. absolventům bývalých speciálních základních škol), tak i v externích středních školách. 16 % těchto dětí uvedlo v rámci řízeného rozhovoru, že neměly a nemají možnost vybrat si školu mimo zařízení, ve kterém jsou umístěny. Tento podíl však zahrnuje i děti, jimž ve výběru školy mimo zařízení brání objektivní příčiny, např. poruchy chování. Ze zjištění České školní inspekce naopak vyplývá, že v zařízeních v naprosté většině (98 %) názor dítěte při volbě středního vzdělávání bez ohledu na nabídku školy, která je součástí zařízení, respektují. Omezujícím faktorem volby střední školy jsou zpravidla závažné poruchy chování a předchozí výsledky vzdělávání dítěte.

Neopominutelným právem dětí umístěných v zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy je právo stěžovat si na nedostatky v péči, omezování v právech či další problémy. Zjištění toho, jakým způsobem je toto právo upraveno v konkrétních zařízeních, vyjadřuje následující tabulka.

Tabulka č. 32 Způsoby definování stížnosti dítěte, předávání informací a následného řešení stížností – počet a podíl zařízení (v %)

	Počet	Podíl
Ve vnitřním řádu	53	91,4
V dokumentaci dítěte	16	27,6
Jiný způsob	28	48,3
Nemáme definováno	0	0,0

Postupy pro stížnosti dítěte, předávání informací a následné řešení stížností jsou v naprosté většině zařízení uvedeny ve vnitřním řádu. V necelé polovině zařízení jsou stížnosti definovány jinými způsoby (např. kniha stížností a schránky důvěry). Definování postupů, jak může dítě nebo blízká osoba podat stížnost, odpovídají požadavkům formulovaným ve Standardech kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.

Podpůrná a mediační činnost zařízení v rodinách umístěných dětí je zajišťována v naprosté většině případů sociálními pracovníky, v případě potřeby také vychovateli a etopedy.